

norsk lektorlag

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Oslo, 21.09.09

Høringsuttalelse om forslag til endring i opplæringsloven og privatskoleloven – bortvisning av elever.

Vi viser til departementets høringsbrev av 05.06.09

Norsk Lektorlag vil uttrykke sin tilslutning til intensjonen bak lovforslaget som er beskrevet i høringsnotatets punkt 2. Vårt hørings svar relaterer seg hovedsakelig til situasjonen i ungdomsskolen og videregående skole.

Lovforslaget anses tildels å være en kodifisering av gjeldende rett og oppfyller således ikke intensjonen med å styrke læreres autoritet i undervisningssituasjonen. I den grad det har vært uklart hva en faglærer har adgang til, kan forhåpentligvis lovforslaget bidra til å oppklare dette. Videre kan det gi oppmerksomhet rundt hvilke behov en lærer har for umiddelbare reaksjons- og handlingsformer for å skape et godt læringsmiljø, samtidig som enkeltelevers mangelfulle pliktoppfyllelse og dårlige atferd skal håndteres.

Norsk Lektorlag mener det sjelden er behov for et slikt tiltak som å vise en elev bort fra timen, men det er viktig at faglærer har denne muligheten, særlig for å kunne ivareta medelevers rett til arbeidsro og til undervisning. Norsk Lektorlag anser at en faglærer i henhold til gjeldende rett har anledning til å vise en elev bort fra resten av timen, og at dette ikke er å anse som et enkeltvedtak. Tiltaket er en pedagogisk praksis og kan i gitte tilfelle regnes som tilpasset opplæring.

Bør en faglærer kunne bortvise en elev for mer enn resten av timen?

Norsk Lektorlag mener at faglærer skal kunne bortvise for inntil en dag, men kun for egne undervisningstimer denne dagen.

Hvis situasjonen er så alvorlig eller graverende at det er aktuelt å vise eleven bort for resten av dagen, og dette griper inn i andre faglæreres timer, må rektor involveres i saken. Alternativet er at eleven skal møte til timen(e) med den eller de andre faglærer(e), og at vedkommende faglærer(e) vurderer situasjonen i sine timer.

I noen situasjoner er det hensiktsmessig at rektor involveres og fatter beslutning om bortvisning for resten av dagen. Vi tenker da særlig på tilfeller hvor lærerens arbeidssituasjon blir så belastende at rektors arbeidsgiversansvar slår inn. I slike

tilfeller er det riktig at ikke faglæreren selv fatter beslutningen, men støttes av rektors involvering.

Bør andre enn faglærer kunne bortvise en elev?

Norsk Lektorlag mener at annet personale ikke bør kunne bortvise eleven fra undervisning, men at de bør kunne vise eleven bort fra det arealet hvor eleven har uakseptabel atferd, og hvor dette personalet har sitt ansvarsområde. Bibliotekarer bør således kunne bortvise fra biblioteket, kantinepersonalet fra kantinen etc.

Vanskelig å skille mellom opplæringstiltak og refsingstiltak

Norsk Lektorlag mener at det ofte ikke er mulig å definere om et tiltak er et refsingstiltak eller et opplæringstiltak. I høringsnotatets beskrivelse av hvordan regelverket skal forstås og anvendes, synes det å ligge til grunn en manglende forståelse for lærerens arbeidssituasjon. Ofte vil et tiltak ha til hensikt både å irettesette en elev og å ivareta læringsmiljøet både for denne eleven og for de andre elevene. Norsk Lektorlag mener at bortvisning kan ligne på organiseringsmåter der elever gruppevis eller enkeltvis arbeider ulike steder i skolebygningen. Slike organisasjonsmåter kan være pedagogiske tiltak for å ivareta læringsmiljøet for alle elevene, eller for å ivareta den bortviste elevens lærings situasjon, for eksempel når han eller hun ikke greier å konsentrere seg i den sosiale situasjonen i klasserommet og derfor skaper uro for andre. For at lærer skal ha den autoritet som kreves for å lede læringsaktivitetene, må lærer inneha myndighet til å avgjøre hva som er nødvendige pedagogiske tiltak i den gitte situasjonen. Dette gjelder også tiltak som elever kan oppleve som refsing eller som straff.

Hva er tap av undervisning?

Dersom departementet legger til grunn at bortvisning defineres som refsingstiltak fordi dette innebærer tap av undervisning, forutsetter det en klar forståelse av hva som er undervisning. Norsk Lektorlag mener derfor det vil være nyttig om departementet klargjør og definerer begrepet undervisning. Dette er særlig viktig i videregående skole der elevene ikke er under tilsyn utenfor undervisningstidene. Norsk Lektorlag mener at undervisningsbegrepet først og fremst må knyttes til krav om at læringsaktiviteten inngår i et undervisningsopplegg som planlegges og ledes av undervisningspersonale med faglig og pedagogisk kompetanse, og at faglærer følger opp elevens læringsarbeid. Dermed vil en elev som er bortvist fra klasserommet, fortsatt befinne seg innenfor en opplæringssituasjon. Dersom undervisningsbegrepet knyttes til fysisk tilstedeværelse i klasserommet, blir det for snevert i forhold til opplæring via digitale læringsplattformer som brukes av de fleste videregående skoler. Norsk Lektorlag ber derfor departementet definere hva som er undervisning og dermed klargjøre hva som er bortvisning fra undervisning.

Med hilsen

Med hilsen

Gro Elisabeth Paulsen (sign)

Leder

Norsk Lektorlag